

Az őzbak vadászata

VADÁSZATI – VADGAZDÁLKODÁSI
PRAKTIKUM SZEZONKEZDÉSTŐL,
AZ IDÉNY ZÁRÁSÁIG

Most, hogy itt az őzbak szezon kezdete, minden vadgazdának 'zsebbe' vágó jelentőségű, hogy a szezon elején miként sikerül a bakok vadászata/vadásztatása? Hisz sokan ezzel, ha nem kizárólag ezzel, a bérvadásztatásból származó bevétellel alapozzák meg az éves gazdálkodásuk nagy részét, ha nem az egészét...

De melyek is azok a gyakorlati teendők, amik az őzzel való tartamos gazdálkodás és vadásztatás során sorra előkerülnek? Elég-e csupán a vadászati eredményekre törekedni a siker érdekében? A vadászati év bizonyos szakaszaiban milyen

tényezőkkel kell számolnunk az őzzel való gazdálkodás és vadászata kapcsán?

Haladjunk sorra a vadászati évben az őzbak szezon kezdetétől a végéig és tekintsük át a vadgazda feladatait.

Természetesen nem a vadászattal kezdődik az őzbak szezon, bízom benne, hogy ez mindenki számára egyértelmű. Már az agancshullatást követően megkülönböztetett figyelmet és törődést igényel az őzállomány, hisz az agancsciklus ezen szakaszában pont az év legínségesebb időszaka, a tél következik, amikor kiemelt feladata a vadgazdának az etetés.

A jó kondíció, a csontba és ezáltal az agancsba beépülő mikro és –makro elemek megléte, a megfelelő kiegészítő takarmányozás, az őz számára

otthonterületére rendszeresen kijuttatott minőségi táplálék és ásványi sók biztosítása a vadászatra jogosult első és egyik legfontosabb teendője ahhoz, hogy egy részt sikeresen átteleltesse állományát, másrészt megfelelő kondícióval rendelkező és az agancsfelrakás tekintetében bizakodásra okot adó állománnyal várhassa a tavaszi szezon kezdetét.

Kora tavasszal, szezon elején:

A terület gazdájának ekkorra szinte név szerint ismernie kell azokat a golyóérett, öreg bakokat, akik először tisztítanak le, és akik közül terítékre hozhatják a vadászok, bérvadászok a kilövésre szánt egyedeket!

Vagyis szezonkezdesre a vadászatra jogosultnak teljes képet kell kapni a

terület őzállományáról. Információkhoz a téli etetőhelyek környékén és az őzek nappali beálló helyein, valamint a hajnali és esti váltókon történő rendszeres

megfigyelésekből juthat. Április 15. az őz vadászati idejének kezdete.

Miért előnyös? Eddigre a jó kondícióban lévő idős és középkorú bakok letisztítják fejdíszüket. Elvileg szezon kezdetén még nagyon kevés kész agancsú fiatal bakkal találkozhatunk, így 'korai', vagy 'hibás' kilövéseket ekkor még a fiatal korosztályból jobb esetben nem igen követhetünk el. Az őzrudlik, amelyek a téli hidegben összeálltak, szezon kezdetére még nem bomlanak általában fel, ezért könnyebben megtalálhatjuk a kiszemelt példányokat, jobban tudjuk viszonyítani a test és agancsméreteket. A legfontosabb tényező, ami megkönnyíti egy szép trófeához jutás lehetőségét: alig van takarás! Vagyis mondhatjuk, hogy könnyű vadászni, mert távolra ellátunk, másrészt az őzeink ekkor még 'elvileg' nyugodtak, jobban bevárják a közeledő vadászt. A vadászatot jól variálhatjuk: egy hajnali szürkületi les után cserkelhetünk egyet, vagy akár barkácsolni is lehet, – itt jegyezném meg, hogy a klasszikus barkácsolás lovasfogattal történik, nem pedig terepjárával, de ez más lapra tartozik – majd délelőtt 11 óra környékén ismét kimehetünk a területre, mert ekkor rendszerint megint mozog az őz. Délután már jóval szürkület előtt érdemes kinézni a revírrre, a kint elfekvő bakokat keresgélve, estére pedig befejezhetjük a napot egy les vadászattal a kiszemelt bak váltója mellett.

Hátránya ennek a korai szezonnyitásnak, hogy nem szépek az agancsok, épp csak letisztítottak a bakok, sokszor még véres, fehér, színtelen, vagy barkamaradványokkal teli trófeához jut a korai vadászélményre vágyó vadász/bérvadász. Már itt lehetősége nyílik a vadászatra jogosultnak, hogy meglövesse

a selejt, a többi bakra akár veszélyes gyilkos, vagy abnormális egyedeket, ezzel nagy stressztől tudja megkímélni az állományát, de köztudott, hogy ebben az időben az egyik legfontosabb cél a nagy agancstömeeggel rendelkező golyóérett egyedek elejtése, ami komoly bevételi lehetőséget jelent. Amennyire könnyen indul a szezon, olyan hirtelen változnak a körülmények is. Ugyanis két-három hét alatt akkorát nőnek a termesztett növények a mezőgazdasági területeken, olyan hirtelen kiszélesedik minden, hogy május közepére az addig jól látható őzek szinte eltűnnek a szemünk elől. A virágba borult repcében már csak a keresett bak szépen kifent ágvégeit nézegethetjük, ha nem sikerült idejében terítékre hozni.

Nyáron, üzekedés előtt:

Ez az időszak az őz vadászat szempontjából nem annyira intenzív. Leginkább a nagy takarás és az ezzel járó kevésbé sikeres vadászat miatt a május közepétől július közepéig terjedő időszak nem elsősorban a bak vadászat ideje. Bár a territóriumát rendszeresen körbejáró, jelölő bakkal összefuthatunk, de helyzeti előnyben nem mi, vadászok vagyunk. Várni kell, amíg az első gabonát learatják, addig marad a les, a várakozás...

Üzekedéskor:

Aztán eljön a várva várt pillanat! A learatott búzatáblán sutát kergető bakra leszünk figyelmesek. Elkezdődik az üzekedés, az őzek násza. Kezdeté élőhelyenként más és más, van ahol már

június végén, július elején is megfigyelnek boszorkánygyűrűket rajzoló, a nász hevében kergetőző őzeket, de az igazi üzekedést, amikor ugrik a bak, általában július utolsó és augusztus első hetére tehetjük. Mivel az őztrusz ideje kb. 36 óra, ezért igencsak gyorsan lezajlik a pázás, hisz azon a területen, ahol jól kezelt állományok vannak, eléggé összehangolt a suták üzekedése, vagyis nem húzódik el időben túl sokáig, mint például a vaddisznóknál a bűgás.

Mondhatjuk, hogy ez az őz vadászatának a legjobb ideje, mert ilyenkor már igazi érett, szépen színezett, jól kifent, teljesen 'kész' agancsot viselnek a bakok, igazán kívánatos, szemet gyönyörködtető trófeával rendelkeznek. Vadászatának szépsége annak módjában rejlik, mert ekkor próbálkozhatunk az őzhívással, ki-ki próbára teheti szakmai felkészültségét, rátermettségét, ügyességét.

Használhatjuk a különböző fából, vagy műanyagból készült, általában állítható hangszínű sípokat, vagy a gumiból készült buttoló-t is.

Először gidahanggal érdemes próbálkozni, bár ez az üzekedésben végig működhet, mert a magára hagyott, anyját hívó gida hangjára a legtöbb bak bejön, ugyanis a

suta rendszerint mint a villám igyekszik vissza gidájához, amit a bakok nagyon is jól tudnak. A vágyakozó, pázásra kész suta hívó gangja is jól használható, ha nem a legjobban, de az üzekedés hevében a folyton tolakodó bakot kevésbé toleráló suta panaszhangjára is ugrik a féltékeny dalia. A forró nyári napokon, amikor az üzekedés a csúcsponton van, gyakorlatilag egész nap lehet próbálkozni, az esélyek nagyon jók, hogy előcsaljuk a takarásból a bakot. Egy jól megválasztott szalmabála mögül, vagy faszorban elhelyezett lesszék-ről egy helyről több egyed is behívhatunk. Üzekedéskor a bakok nem csak a pázási ösztön, hanem a konkurencia

harcok miatt is nagyon aktívak, rengeteg energiát fordítanak a territóriumért és a suták kegyeiért fordított küzdelmekre. Amint a hormonok alábbhagynak, a fáradt bakok kevesebbet mozognak, visszaáll a régi rend. Akadnak olyan vízhiányos területek, ahol az ilyenkor egyébként is jelentkező aszály hatására alig van természetes hozzáférhető vízforrás a vad számára. Bár az őz vízigényének egy részét ki tudja elégíteni a vegetációs vízből, de a jó vadgazda feladatai közé tartozik ilyenkor a mesterséges itatók, dagonyák feltöltése, valamint a lédús takarmányok, zöldségek, gyümölcsök kijuttatása a területre.

Kora ősszel, szezon végén:

Az őzbak vadászati szezonja szeptember 30-ig tart, de nem célszerű a kora őszi időszakra időzíteni a lelövéseket, mert ebben az időben nagyvadas területeken a szarvasbögés mellett már nem igazán foglalkoznak vele. Ha mégis maradt még bent kilövés, akkor célszerű a kifejezetten gyenge, lesóványodott, szakmailag selejt egyedek közül válogatni, mert valószínűleg ezen egyedeknél egy keményebb tél esetén további kondícióromlással, esetleg elhullással számolhatunk.

Vadászati gyakorlat:

A vadgazdának meg kell próbálnia

leutánozni a természetes szelekciót, persze mindezt nagyvadgazdálkodásunk trófea centrikusságának előtérbe helyezésével. Alapelv: „Kíméljük a jót, löjük a rosszat...”

A valóságban a fiatalok szelektálását sajnos elhanyagolják, és a középkorú korosztályok hasznosítása erőteljes, ami a

populációk elifiatalodásához vezet.

Amennyiben állományunk megfelelő élőhelyi adottságok mellett és hozzáértő vadgazda 'keze alatt' tud fejlődni, úgy a bakok, selejtezése akkor szakszerű, ha betartjuk a korosztályos kilövési arányokat és hagyjuk a kiváló képességű egyedeket megöregedni. Így lehetnek igazi kapitális trófeával rendelkező egyedek vadászterületünkön.

Vadászüdvözlettel:

*Németh Zoltán
vadgazda mérnök*

www.vadasztanfolyam.hu